

XII. Tabor Slovencev po svetu

Kot vsako leto je tudi letos Izseljensko društvo Slovenija v svetu pripravilo v soboto, 2. julija ob 10. uri Tabor Slovencev po svetu v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu. Letopnji, že dvanajsti tabor, je povezan s 60-letnico odhoda v svet pravih Slovencev. Na začetku svoje begunske poti so se nekateri za več ali manj časa ustavili v zamejstvu in s svojim udejstvovanjem vplivali na tamkajšnje slovensko življenje. Tej tematiki je bil posvečen simpozij, na katerem sta spregovorila časnika Ivo Jevnikar iz Trsta in dr. Janko Zerzer s Koropke. Kot moderator in izreden poznavalec tematike je sodeloval dr. Andrej Vovko iz Slovenije.

Program je popestrilo petje zbora Korotan, ki že več

Pogled v dvorano

Zbor Korotan iz Clevelanda

kot petdeset let prepeva v Clevelandu, ZDA in skupina abiturientov srednjepolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka iz Buenos Airesa, bol znana kot RAST 34.

Tabora so se udeležili državni sekretar Franc Pukpič iz Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter evropski poslanec RS prof. Lojze Peterle, med drugimi odličnimi domačimi gosti in iz tujine. Franc Pukpič je izročil priznanja dr. Metodu Milaču, ustanovitelju zbora Korotan iz Clevelanda za njegov življenjski doprinos pri ohranjanju slovenskega petja v ZDA in Blažu Mikliču kot predstavniku Slovenskega gledališča Buenos Aires ob 40-letnici ohranjanja slovenske gledališke dejavnosti v Argentini.

Časnikar Ivo Jevnikar pa je pokazal najprej na razlike med Primorsko in Koropko, a tudi med tržpko, goripko in videmsko pokrajino, za različne oblike emigracije (od vračanja primorskih beguncev prek prave politične emigracije do raznoterega pojava optantov leta 1947 in 1954), a tudi za različna časovna obdobja (pomemben je bil obstoj zavezniške vojaške uprave v Trstu do oktobra 1954). In tudi na odnos med emigracijo in domačini, ki ni bil lahek, ter na zadržanje italijanskih oblasti, ki so učinkovito ovirale ustalitev beguncev. Poudaril je tudi da „Delež pripadnikov politične emigracije pri obnavljanju slovenskega polstva in pri utrjevanju slovenščine prek radia, na odrih in v publicistiki, kot tudi pri vzpostavljanju javnega delovanja katoličanov (to velja za Tržpko) je bil bistven, dokaj pomemben pa je bil tudi na cerkvenem, prosvetnem, vzgojnem in kulturnem področju.“

Priznanja dr. Metodu Milaču in Blažu Mikliču

Plesni nastop RASTI

Odkritje ploče Mirku Kunčiču

Lesce so z vso mogočnostjo počastile spomin pisatelja in pesnika Mirka Kunčiča in mu odkrile spominsko ploščo. V župnijskem krogu osnovana in izpeljana prireditev je vključevala godbo, cerkveni pevski zbor, otroške dramske skupine, recitatorje, pripovedovalca pravljic v domačem narečju in druge, med njimi skupino RASTI 34, ki je tisti dan

pripratovala v Slovenijo. Ploščo je odkrila pisateljova hčerka, ki živi v Sloveniji.

Prireditve se je odvijala na župnijskem vrtu, dokler ni napoved plohe prisilila voditelje slovesnosti, da so navzoče povabili v župnijsko cerkev. Ko že omenjamo navzoče, smo med pravih krajanov videli več Slovencev iz Argentine, pa tudi prijateljev, ki se redno

udeležujejo prireditve, ki so v zvezi z njimi.

V cerkvi je pisatelj akademik Zorko Simčič imel ganljiv govor. Spomnil se je svojih prvih stikov s Kunčičem, ko je bil sam pe otrok, Kunčič pa je že urejal otroški kotic v dnevniku Slovenec. Zanimiva je bila analiza Kunčičevega ustvarjanja za otroke, ki se je začela v Sloveniji in končala v tujini, a z drugačnim prizvokom: najprej z brezskrbnim otroškim veseljem, potem z otožnim domotožjem. In ta otožnost se je pojavila že med vojno, ko ni bil na svoji gorenjski zemlji, ampak na Dolenjskem in potem v Ljubljani. Opirajoč se na vse te domotožne pesmi lahko trdimo, je dejal akad. Simčič, da Mirko Kunčič nikoli — ne v Sloveniji ne v begunskih taboriščih ne v

Argentini — ni živel v tujini, le umrl je v njej.

In pe en zanimiv razmislek iz govora: bodo otroci iz Slovenije znali dojeti te njegove pesmi, polne ljubezni do rodnega kraja, do rodne domovine? Jim jih bodo starši znali razložiti, ko sami razmišljajo, da bi zamenjali rodno domovino za (bolj) kruh v tujini? Bati se je tega trenutka, je zaključil svoje bogato razmišljanje.

Po kulturnem programu je sledila mapa, ki jo je daroval ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Alojzij Uran. On je tudi blagoslovil spominsko ploščo. Slovesnost se je zaključila s pravo gostijo, ki so jo pripravile domače gospodinje za vse navzoče. V prijetnem kramljanju je čas kar hitro mineval.

Omeniti moramo pe razstavo slikarke Eli Hafner iz Mendoze, ki je predstavila nekaj svojih del z nje lastno slikarsko tehniko v eni izmed župnijskih dvoran. Med razstavljenimi deli smo lahko videli tudi njeno portreta napega pisatelja Mirka.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Ni priplo do povezave. Gotovo je bila to glavna novica političnega tedna. Predsednik Kirchner in bivši predsednik Duhalde nista mogla sestaviti enotne volilne liste in mogočni peronizem province Buenos Aires bo nastopil ločeno na prihodnjih parlamentarnih volitvah.

Koalicija je razpadla. Pravzaprav ne bi smeli zapisati, da ni priplo do povezave, temveč, da je razpadla vladna koalicija. To je namreč za državo pomenil dogovor, s katerim je na Duhaldejevo ponudbo Kirchner postal kandidat in nato predsednik. Prav tako je vsa Duhaldejeva četa v parlamentu zvesto volila zakone, ki so bili potrebni za normalno vladanje v tej dobi, ko si je država finančno in gospodarsko opomogla in postavila temelje, na katerih bi se lahko začel graditi bolj stabilen sistem. Ni bila lahka doba in stalno je med enim in drugim priplo do trenj in nespornost. A nihče ne more zanikati, da je v ključnih trenutkih bivši predsednik tudi kaj popustil in celo proti težnjam ali željam svojih privržencev omogočil Kirchnerju nemoteno vladanje.

Kaj je bistvo tega spopada? Gre za oblast. Gotovo je prvi dejavnik kandidatna lista narodnih poslancev. V provinci Buenos Aires jih bodo volili kar 35 (poleg tega pe tri senatorje), to je skoraj tretjina vse poslanskih mest na teh volitvah, na katerih je jasno, da hoče Kirchner izkazati svojo moč, a predvsem zagotoviti poslansko zbornico v drugi dobi svojega mandata. Volijo pa se tudi provincijski parlamenti. V primeru province Buenos Aires se bo odločila usoda guvernerja (Felipe Solá), ki je prav tako že dolgo časa sprt z Duhaldejem. Dogovor za sestavo enotne liste je bil, da bo večina provincijskih poslancev in vrst duhaldizma, na seznamu narodnih poslancev pa bi prevladali predsednikovi pristaji. S tem bi Duhalde ohranil oblast v provinci (njegov bistveni cilj), predsednik pa si zagotovil poslansko zastopstvo v poslanski zbornici.

Zakaj je dogovor propadel? Peronizem računa, da bo iz province lahko poslal v državni parlament najmanj 20 poslancev. Od teh naj bi Duhaldeizmu pripadali samo trije. Prav tako bi za senatorko kandidirala predsednikova žena Cristina. Dogovor je bil skoraj že sklenjen. V zadnjem hipu pa je Duhalde zahteval 9 poslanskih mest zase. To je predsednika razjezilo in prekinil je vsa nadaljnja pogajanja. Seveda je bilo pe kaj obrobni vzrokov. Duhalde je tudi nasprotoval imenovanju nekaterih poslanskih kandidatov, ki jih je Kirchner izbral iz vrst vo-

dij piketerov. Poleg tega so njegovi računi jasno kazali, da če nastopi sam, mimo doseže več kot tri poslance; pa pe njegova žena, tudi če zasede drugo mesto, pride v senat. Ni dvakrat pomisljal: njegovi novi pogoji so bili taki, da jih Kirchner res ni mogel sprejeti.

Kaj sedaj? Stvar se zapleta. Ni pe vsega konec in dogovor je pe možen, a cena dogovora raste za obe strani. Če predsednik sedaj popusti, bo trpel njegov ugled. Izgubil bo tudi marsikateri glas na levičnici. Dodajmo pe, da se ločen ne bo mogel predstaviti kot peronistična stranka, ker lastnik „znamke“ v provinci je Duhalde. Tudi ni isto za njegov namen „plebiscitne“ volitve, če zmaga s 40% glasov, kakor pa če doseže 60%. Legalno je pe mogoče priti do skupnega nastopa. Do 24. oktobra namreč volilni zakon predvideva možnost vpisa volilnih povezav, in v tem primeru se lahko spremenile liste, ki so jih že predstavile stranke. Teoretična možnost je torej pe odprta.

In vendar ... Ni malo opazovalcev in poznavalcev argentinske politike ki sumijo, da je za vsemi temi prepripi tudi namen, da peronizem pobere v provinci Buenos Aires vsa tri senatorska mesta. Argentinska ustava namreč predvideva da dva senatorska mesta pripadata vladni (zmagoviti) stranki, eno pa opoziciji. Če zmaga peronizem, a na drugem mestu pride alternativna peronistična stranka, to sicer odgovarja črki ustave, ne pa njenemu duhu. To sedaj meni tudi sredinski kandidat López Murphy, ki trdi, da je tak nastop na volitvah protiuustaven.

Državna panorama. Medtem, ko vprašanje province Buenos Aires ježi lase celotni vladi, jih nekoliko pomirja položaj v ostalih državah. Stavijo namreč velika upanja na zmago kar v 15 provincah. Nekaj je dvomljivih, v šestih volilnih okrožjih pa računajo na poraz. A med temi sta dve zelo važni: Santa Fe, ki je po pevilu volivcev četrti okraj, ter Mendoza, ki je peti. Končno pa je pe vedno neznanaka drugi volilni okraj: prestolno mesto Buenos Aires. Tukaj kljub vsem vladnim naporom kandidat (zunanji minister) Bielsa ne najde prave strune, da bi privabil vdanost volivcev. V anketah pe vedno prednjači ARI (Elisa Carrió), za njo pa Mauricio Macri. Kar se pa javnih nastopov in izjav tiče, je najbolj udaren López Murphy. Te dni se je med drugim vprašal, kdo bo vodil državo, če je cela vlada v volilni kampanji. Ne pregledna vrsta ministrov, državnih sekretarjev in podsekretarjev namreč zavzema mesta na raznih volilnih listah po vsej državi.

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN — Pod lipo domačo (3)

Domobranska proslava

Kaj pa zdaj? Kam bova zapisovali, ko nama je zima vzela ljubljeno listje. Bova pa peli kot so svoje junake opevale epske pesnitve. Peli pesmi žalostinke, elegije, kot se junijskim dogodkom pritiče.

Pridružili sva se rojakom iz San Martina, ki so v nedeljo 12. junija priredili domobranksko proslavo.

Po nedeljski sv. maši so se ljudje zbrali pred znamenjem Marije Pomagaj. Kulturne referent doma, Viktor Leber, je zmolil za vse žrtve komunistične revolucije na Slovenskem. Potem so se navzoči pomaknili v spodnjo dvorano. Marsikoga je iznenadila nenavadna razporeditev stolov v obliki kroga. A kmalu je bilo vsem jasno, za kaj gre. Marta Jenko Škulj si je program izvirno zamislila in to razložila v uvodnih besedah, ki jih je prebrala Lučka Smersu Santana:

„Včeraj: leto 1945; danes: 2005.

60 let. Visoka stárost za človeka. Ampak danes ne mislimo na osebo, marveč na dolgo dobo, ki je pretekla od nekdanjih nepozabnih grozot.

60 let. Kdo bi si takrat predstavljal kaj takega? Saj je bilo rečeno, da bo samo za nekaj dni ...

60 let. Takrat se ni govorilo o letih; takrat je bilo odločilnega pomena govoriti o 60-ih dneh, 60-ih urah, 60-ih sekundah. Čas ... čas, ki neusmiljeno beži.

60 let. 60 ... okrogla previlka, tako po vrednosti kot po obliki: oblika kroga. Krog: krivulja, katere točke so enako oddaljene od središča; nobena ne izstopa, kakor tudi danes nihče nima važnejše vloge. Krog, okrogel, kakrpa so kolesa časa, ki se vrtijo z veliko naglico, ki jih ni mogoče obrniti nazaj. Okrogel, kot

je ponavadi ura, ki meri ter kaže ta čas.

Tudi mi sedimo danes v krogu, okoli spominskega odra, kot plemenska skupnost, ki sedi ob tabornem ognju. Sredi danšnjega odra stoji pomembno delo dveh umetnikov, ki sta se tako, na svoj način, poklonila spominu junakov. Na odru je pest zemlje iz grobišča v Kočevskem rogu, v katerem že dolgo počiva toliko vojnih žrtev ... Imamo tudi kos palice, na katero se je takrat opiral mlad fant vso pot od doma.

Nad odrom On, ki je naprednik, luč svetá, vstajenje in življenje.

Danes ima vsaka stvar simboličen pomen. Zbrali smo se vsi: žene, otroci, mladi in mladenke, mladina, odborniki, bivši domobranci, pevci, duhovni pastirski svet, člani doma. Z recitacijami in pejem bomo, kar v smeri ka-

zalcev na uri, izkazali padlim dolžno čast in spoštovanje.

Zvrstile so se recitacije: Maj 1945 (Aleš Gopar), Slovo od doma (Karel Mauser), Pridi, ate in Pridite na gostijo miru (Francka Dular), Kričim (Stanko Janežič), Imejmo slovensko srce! (Vladimir Kos), Žalost (Stanko Janežič) in Umrli smo (Branko Rozman). Člani in članice vsake organizacije so stoje, doživeto podali dodeljene verzice. Recitali so se Marjan Boltežar, Franc Zorec in Janez Filipič. Moški zbor je zapel Lux aeterna, mešani zbor pa je milo podal pesem Lipa, pod vodstvom Lučke Kastelic Marinček. In pe skupna, vsakokrat na novo izpeta Oče, mati.

Pozornost navzočih sta zbudili umetniški deli, ki sta ju prav za proslavo prispevala Andrej Makek in Tonči Paulič. Na lesu sta vsak na svoj način upodobila dogodke, ki smo se jih spominjali.

Goli sva sredi zime. Za naju je to čisto naravno. Goli so padali v jame, ko je v Sloveniji vse brstelo in sililo k življenju, v pomladi življenja so odpili. Prepričani sva, da že uživajo večno Pomlad.

Slava jim!
Sanmartinski lipi

SAN JUSTO

Dan državnosti v Balantičevi oli

Daleč od domovine je družina sanhupke osnovne šole Franceta Balantiča praznovala v soboto, 25. junija dan slovenske državnosti.

V našem domu smo čutili praznično slovensko vzdušje, saj je bilo vse lepo okrašeno z zastavicami in balončki bele, modre in rdeče barve. Tudi lepi in zanimivi plakati so izražali ljubezen naših otrok do slovenske domovine, ki jo čutijo in nosijo globoko v srcu.

Ivana Tekavec, ki je sestavila povezavo, nam je najprej pojasnila pravi smisel besede samostojnost: pomeni, da mlada Slovenija stoji sama, brez pomoči. Že od samega začetka je Slovenija hrepenela po samostojnosti. In to neodvisnost je oklicala pred štirinajstimi leti.

Akademijo smo pričeli s slovensko himno ob navzočnosti slovenske zastave, katero sta nosila Matjaž Oblak in Ani Malovrh. Nato je Danica Malovrh spregovorila nekaj misli, s katerimi je želela napraviti vsaj neki premik v nas samih:

„... Pred šestdesetimi leti je najlepše slovensko klasje umrlo: 12 tisoč mladih življenj je ugasnilo. Zvestno so se odrekli minljivemu blišču posvetnih stvari in se odločili za najvišje vrednote: Bog, domovina, narod! Danes lahko s ponosom ugotovljamo: umrli so sami sebi, a najbogatejše obrodili: naučili so nas, da je najdražja vrednota notranja svoboda ob vdanem sprejemanju božje volje. Z njihovo nesebično daritvijo moremo danes uživati, da se je tisočletna želja tega naroda uresničila: slovenski človek je postal samostojen! ...“

Lepa skupina naših najmlajših se je potem prva predstavila na odru. Bele, modre in rdeče rokice so se dvigale in skrivale ob spremeljavi pesmice „Deset prstkov“. Vrtnarice Marta Petelin, Saša Urbančič, Monika Klarreich in Gabrijela Quializza so pripravile to veselo točko. Nato so korajžno prikoralali otroci 1., 2. in 3. razreda s slovenskimi in drugimi zastavicami. Z ritmično vajo so nam prikazali, da se na ta dan sloven-

ska zastava ponosno dviga tudi v Kanadi, Nemčiji, Madžarski, Švici, Avstraliji in povsod, kjer živijo Slovenci. Učiteljice Marija Zupanc Urbančič, Erika Poglajen in Bernarda Krajnik so vodile to pisano koračnico. Vsi nastopajoči so skupaj zapeli zabavno pesem „Hodil sem po Sloveniji“.

Tako smo zaključili praznovanje slovenske državnosti. Vemo, da kjer bije slovensko srce, je na ta dan zaplapolala slovenska zastava. In, kot je tudi razmišljala Danica Malovrh:

„... Kaj pa samostojnost pomeni nam, ki živimo v Argentini? Pomeni imeti jasne nazore, da bo otrok znal ostati trden v vrednotah, čeprav bo večina proti. Danes je svet daleč od Boga; koliko žalostnih prizorov opažamo okoli nas. Ob vsem tem se zavedamo, da so naši domovi mirna oaza, v kateri lahko najdemo vrednote, za katere se splača živeti in darovati svoj čas: ljubezen do naroda, do jezika in hvaležnost tistim, ki so darovali življenja zato, da bi mi lahko živeli v svobodi. Od vseh teh vrednot, pa je najvišja vrednota Bog. Zato lahko danes s ponosom izrazimo, da smo mi del te samostojne Slovenije in ker smo del nje, tudi z njo praznujemo!“

Za konec smo vsi navzoči, starši, otroci in učitelji zapeli skupaj: Bog in Slovenija.

Lučka F. Bergant

(Nad. s 1. strani)

RESNICA, SAMO RESNICA

okupacijsko oblastjo z njenim privoljenjem skrbi za preskrbo in varnost prebivalstva, za njegovo izobraževanje, duševno in telesno zdravje, varnost in red ter urejene družbene odnose? Komunistični prevaranti so tako delovanje označevali za kolaboracijo s sovražnikom, vendar samo pri tistih, ki jih niso peli za svoje privržence, in so jih s tem očitkom morili.

Ali bi bilo zame poniževalno in nečastno, če bi poklical soseda, ki mi je sicer sovražen in nasilen, naj pomaga gasiti požar v moji hiši? Sodelovala bi v istem, a iz različnih, celo nasprotnih nagibov: jaz, da rešim dom, on pa, da obvaruje pred ognjem svojo hišo. Sosedovo

pomoč bi sprejemal, čeprav bi vedel, da bi mi uničenje hiše celo privoščil, medtem ko bi bile moje misli samo pri reševanju svojega doma. Take vrste sodelovanje iz različnih nagibov tudi v našem primeru ni bilo nečastna kolaboracija.

Ko se je bilo torej treba braniti pred nevzdržnim terorističnim divljanjem komunističnih revolucionarjev v mestih in po deželi ter varovati golo življenje, ki je bilo neprestano ogroženo, so se morali umakniti vsi oziri in je bilo dopustno sprejemati pomoč od kogar koli. Zaradi splošne varnosti in sploh preživetja je bilo treba dopustiti, da so osovraženi okupatorji sodelovali z nami v stvari, h kateri jih je že sicer obvezovalo mednarodno pravo — nikoli pa nismo mi kolaborirali z njimi za njihove vojne cilje. Kaj takega se nas ni niti dotaknilo. Kdor napleta kaj drugega, žali mrtve in žive.

Nerazumno in v sebi še bolj žaljivo je obtoževanje, da smo prisegli celo zvestobo okupatorjem in osovražnemu tujemu vodji. Kdor nam to naklada, ali namenoma spreverča pomen prisege ali pa ni dovolj razčlenil njenega besedila in se ni vmisli v bivanjsko stisko udeležencev takratnega dogajanja. Sicer pa ne bi smelo biti neznan, da je priložnostna vsiljena lojalnost povsem nekaj drugega kot zvestoba, ki se zagotavlja iz notranjih nagibov.

Kar neverjetno pa je, da se more še zdaj pojavljati očitek narodnega izdajstva, saj je vendar ta pojem zunaj vsake logike. Kako dolgo bo še treba dopovedovati, da naroda ni mogoče izdajati? Nikjer na svetu ni zakona, ki bi kot kaznivo dejanje določal izdajo naroda, saj bi to nasprotovalo pravni logiki.

(Konec prihodnjič)

